

Monitoring składu gatunkowego roślin w DPN na półmetku.

Monitoring przyrody to regularne, powtarzające się w czasie i miejscu obserwacje i pomiary wybranych elementów przyrody. Monitoring prowadzi się po to, aby uzyskać informację o zmianach zachodzących w środowisku przyrodniczym. Zmiany mogą być korzystne ale również niekorzystne. Monitoring, a w konsekwencji działania zaplanowane na jego podstawie, mają zapobiec tym niekorzystnym i utrzymać korzystne.

Mówiąc o monitoringu roślin na terenie DPN, mamy na myśli obserwacje poszczególnych gatunków po kątem ich liczebności w danym miejscu i ilości roślin kwitnących, np. monitoring chamedafne północnej, goździka piaskowego, traganka piaskowego. W przypadku np. lipiennika Loesela, wełnianki delikatnej czy zimozioła północnego, monitoring uwzględnia ocenę wielu innych parametrów. Poniższa tabela to przykład takiego monitoringu. Dotyczy ona monitoringu zimozioła północnego.

Zdjęcie fitosocjologiczne		
	Rok 2016	Rok 2020
Współrzędne geograficzne środka, wys. n.p.m.	Współrzędne geograficzne środka (...°N, ...°E)	
	Wys. 69 m n.p.m.	
Powierzchnia zdjęcia	Powierzchnia zdjęcia fitosocjologicznego: 50m ²	
Zwarcie warstw - a, b	Zwarcie warstw: a 50%, b 40%	
	Pokrycie warstw: c 70%, d 80%	
Pokrycie warstw roślinnych - c, d	Warstwa a: Pinus sylvestris 1, Warstwa b: Picea abies 3, Warstwa c: Deschampsia flexuosa 1, Linnaea borealis 1, Quercus robur ·1, Sorbus aucuparia ·2, Warstwa d: Dicranum polysetum 2, Pleurozium schreberi 7, Polytrichastrum formosum ·1	Warstwa a: Pinus sylvestris 1, Warstwa b: Picea abies 3, Warstwa c: Deschampsia flexuosa 1, Linnaea borealis +, Quercus robur ·1, Sorbus aucuparia +, Warstwa d: Dicranum polysetum 1, Pleurozium schreberi 9, Polytrichastrum formosum ·2

Źródło: dane monitoringowe z 2016 r.: Biuro Konserwacji Przyrody S.C. ze Szczecina, dane z 2020 r.: DPN

Dodatkowo, za każdym razem sporządza się dokumentację fotograficzną ze stałych punktów. To działanie ma duże znaczenie, ponieważ pozwala na szybką ocenę powierzchni zajmowanej przez monitorowany gatunek na przestrzeni lat.

Aby wyciągać jakiegokolwiek wnioski na podstawie monitoringu gatunków roślin, i co za tym idzie zmian w środowisku, należy dysponować wynikami monitoringu wykonanego w kilku cyklach. Na podstawie jednorazowej czy dwukrotnej obserwacji nie należy formułować wniosków o trendach. Przykładem może być monitoring storczyków z rodzaju *Dactylorhiza*. Monitoring wykonuje się co roku. Jeżeli przez 5 lat obserwowany jest ciągły spadek liczebności poszczególnych gatunków, zalecane jest wykonanie specjalistycznej ekspertyzy analizującej zmianę w środowisku, jej przyczyny i wskazującej działania ratunkowe dla siedliska i gatunku.

W Drawieńskim Parku Narodowym monitoring gatunków roślin wykonuje się z częstotliwością różną dla różnych gatunków, np. chamedafne północną, storczyka lipiennik Loesela, kruszczyka błotnego czy wspomnienie powyżej storczyki z rodzaju *Dactylorhiza*, monitoruje się każdego roku. Inne, np. traganka piaskowego, wełniankę delikatną, lilię złotogłów, goździka piaskowego monitoruje się nie rzadziej niż co 3- 5 lat. Częstotliwość wykonania monitoringu oraz lokalizację (niektóre gatunki monitoruje się w kilku miejscach, np. goździk piaskowy w 10 miejscach, storczyk krwisty w 17 , kruszczyk błotny w 2 miejscach itd.) określa projekt plan ochrony DPN.

Monitoringowi podlegają przede wszystkim gatunki chronione, rzadkie i zagrożone wyginięciem. One są bardzo wrażliwe na wszelkie zmiany w zachodzące w środowisku. Monitoruje się również gatunki nie objęte ochroną, ale takie które są typowe dla danego siedliska. W DPN dotyczy to np. strzęplicy sinej czy gorysza pagórkowatego, które monitoruje się po to, aby sprawdzić czy w Parku ujawniają się częste na Pomorzu trendy zaniku flory borowej.

Od początku roku do końca sierpnia wykonano monitoring 21 gatunków roślin.

Plan na ten rok zakłada również monitoring gatunków inwazyjnych takich jak niecierpek drobnokwiatowy, gruczołowaty, rdestowiec ostrokończysty i tawuła kutnerowata. Ten rodzaj monitoringu ma dać odpowiedź na pytanie, jaka jest skala ich inwazji i czy te gatunki pojawiają się w nowych miejscach na terenie DPN. „Walka” z gatunkami inwazyjnymi jest trudna i uciążliwa, ale konieczna, jeżeli chcemy utrzymać rodzime gatunki roślin.

Podczas prac terenowych zdarzają się również niespodzianki. Na jednej z łąk storczykowych, na obrzeżu torfowiska, odnaleziono nie znane dotąd stanowisko chronionego widłaka jałowcowatego. Odkrycie ważne i cenne. Na Polskiej Czerwonej Liście (Kaźmierczakowa i in.2016) widłak jałowcowaty posiada status „bliski

zagrożenia”.

Podobne zdarzenie miało miejsce wiosną podczas inwentaryzacji gatunków inwazyjnych. Nad Drawą odnaleziono nie znane dotąd stanowisko wawrzynka wilczełyko. Jest to gatunek chroniony, który w niektórych regionach Polski jest uznany za skrajnie rzadki.

Poniżej galeria zdjęć niektórych gatunków monitorowanych w DPN w 2020 r.

Zimoziół północny

Goździk piaskowy

Jarząb brekinia

Kruszczyk błotny

Lilia złotogłów

Naparstnica zwyczajna

Traganek piaskowy

Chamedafne północna

Kruszczyk rdzawoczerwony

Storczyk szerokolistny (rodzaj
Dactylorhiza)

Storczyk plamisty (rodzaj *Dactylorhiza*)Storczyk Fuchsa (rodzaj *Dactylorhiza*)Storczyk krwisty (rodzaj *Dactylorhiza*)

Wełnianka delikatna

Niecierpek drobnokwiatowy (gat.
inwazyjny)

Tekst i zdjęcia: Ewa Wnuk Gławdel (Sekcja Monitoringu DPN)

Rdestowiec ostrokończysty (gat.
inwazyjny)

Adres URL:

<http://www.dpn.pl/aktualnosci/689-monitoring-skladu-gatunkowego-roslin-w-dpn-na-polmetku-.html>